

การสร้างภาวะผู้นำทางการศึกษา ในหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส. ศธ.)

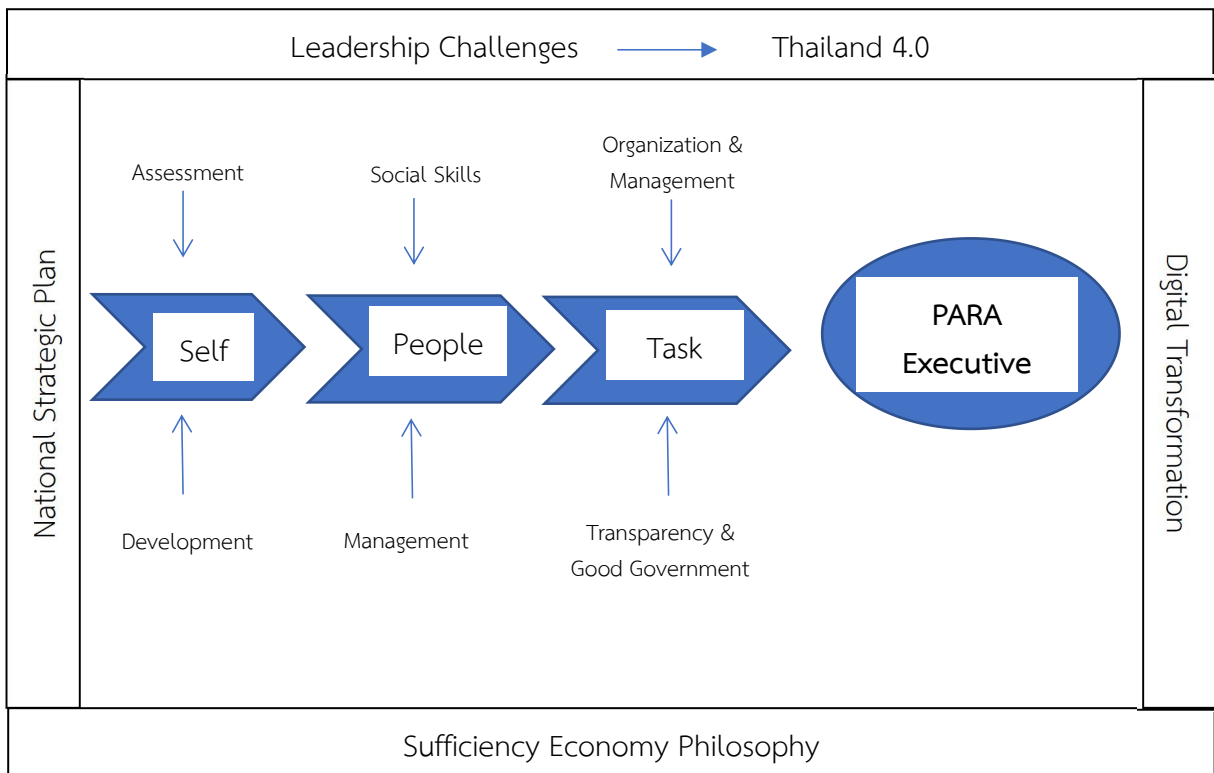
โดย...ดร. เจริญ ภูวิจิตร
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาผู้นำ
สคบศ. สป. ศธ.¹

กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาของประเทศ มีนักบริหารระดับสูงจำนวนมากที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน มีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการการศึกษาและขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารทุกระดับต้องได้รับการพัฒนา เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับ ดูแลการบริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักบริหารทุกระดับต้องมีความรอบรู้สถานการณ์ในทุกมิติ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานเชิงรุก และประสานการทำงานเป็นเครือข่ายร่วมกันอย่างเป็นระบบ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) ขึ้น และได้ดำเนินการพัฒนานักบริหารระดับสูงตามโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 รวม 12 รุ่น เพื่อสร้างนักบริหารและนักบริหารการศึกษาระดับสูงให้เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีสมรรถนะ และมีความสามารถสูงในการกำหนดและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่และขีดความสามารถสูงเทียบได้ในระดับสากลทั้งปัจจุบันและอนาคต เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการและพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและเพื่อให้เป็นผู้นำและผู้บริหารที่มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นข้าราชการที่ต้องปฏิบัติงานโดยยึดประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นที่ตั้ง อีกทั้งบริบทในการเสริมสร้างเครือข่ายผู้นำทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม โดยร่วมมือกันเสริมสร้างพลังในการกำหนดและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม อย่างเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและทันสถานการณ์ ให้การบริหารและปฏิบัติงานในภาพรวมของทุกภาคส่วนสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับมอบหมายจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) ซึ่งทุกรุ่นจะต้องได้รับการรับรองหลักสูตรจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) โดยให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร นบส.ศธ. ที่มีคุณสมบัติตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด เข้ารับการฝึกอบรมเสริมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง (ส.นบส.) ของสำนักงาน ก.พ. เมื่อผ่านหลักสูตร ส.นบส. แล้วจะถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติเสมือนได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง (นบส.) ของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งสำนักงาน ก.พ. นั้น ได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการหรือเทียบเท่าในการเข้าสู่ตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ เชื่อมมั่น ศรัทธาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ตระหนักถึงคุณลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถ

¹ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ
ปริญญาเอกทางรัฐศาสตร์ Jawaharlal Nehru University, Delhi, India

ทางการบริหารและการมีภาวะผู้นำ เพื่อชีวิตและการทำงานในบริบทภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งการพัฒนาผู้บริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 12 ล่าสุดที่ผ่านมา สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้ดำเนินการตามกรอบหลักสูตร นบส.ศธ. (ฉบับปี พ.ศ. 2564) โดยได้รับการเห็นชอบจาก ก.พ. แล้ว มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา 1) มีความพร้อมในการเข้าสู่ตำแหน่งประเภทบริหาร ระดับต้น (ตำแหน่งรองอธิบดีหรือเทียบเท่า) 2) สามารถปรับแนวคิด มุมมอง วิธีการทำงาน การสื่อสาร บุคลิกภาพ ตลอดจนวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับการบริหารองค์การภาครัฐในบริบทที่มีความท้าทาย 3) มีความพร้อมด้านการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ทรัพยากรและเทคโนโลยีดิจิทัล 4) มีความพร้อมด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงและมีผลสัมฤทธิ์ และ 5) มีความพร้อมด้านการบริหารงานการศึกษาเพื่อการพัฒนาเยาวชนและประชาชนให้มีสมรรถนะและคุณภาพในการดำรงชีวิต โดยคาดหวังให้ผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตร เป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ และสะท้อนบุคลิกภาพหรือสมรรถนะที่โดดเด่น เรียกว่า “PARA Executive” ประกอบด้วย P: Participative Competency (การเสริมสร้างความร่วมมือ) A: Active Competency (ความกระตือรือร้น มุ่งมั่นและจริงจัง) R: Respectful Competency (การเคารพและให้เกียรติแก่ผู้อื่น) และ A: Accountability Competency (การแสดงออกถึงความรับผิดชอบใน ผลการกระทำของตน) ดังนั้น หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) จึงเป็น PARA Administrative Leadership Development Program ที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ในบริบทของการบริหารจัดการภาครัฐยุคใหม่ (New Public Management) ที่มีธรรมาภิบาลและยั่งยืน แสดงเป็นแผนภูมิ ดังนี้

ในการพัฒนาตามโครงสร้างหลักสูตร นบส.ศธ. ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1. กิจกรรมการเตรียมความพร้อม (Preparation Phase)
2. กิจกรรมการพัฒนา (Development Phase) ประกอบด้วย พัฒนาในกิจกรรม/หัวข้อต่าง ๆ การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan: IDP) การประมวงลองค์ความรู้ (Integrative Session of Lessons Learned)
3. การจัดทำข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ (Action Learning Policy Project)

4. การสรุปผลการเรียนรู้ (Reflection Learning)

ทั้งนี้ ระยะเวลาการพัฒนาตลอดหลักสูตร ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดหลักสูตร ใช้ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน โดยกำหนดพัฒนาสัปดาห์ละ 3 วัน รวมทั้งสิ้น 198 ชั่วโมง ดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นบนหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) โดยคำนึงถึงบทบาทที่พึงประสงค์ของผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร ระดับต้น ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ผ่านการปฏิบัติ การกระตุ้นความคิด (Mental Process) การเรียนรู้มุมมองที่หลากหลายด้วยกระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้ผ่านประเด็นหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เพื่อนำสู่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับนักบริหารที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างนักบริหารเพื่อพัฒนากระบวนการคิดในการบริหาร อีกทั้งมีการอภิปรายกรณีศึกษาจริงหรือเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการบริหารราชการ โดยกำหนดเป็น Case Study, Group Discussion และ Reflection Learning มีการประชุมกลุ่มย่อยภายใต้ประเด็นเฉพาะที่กำหนด (Syndicate Group) ตลอดทั้งมีการพัฒนาด้วยตนเองตาม IDP (Individual Development Plan) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุป บูรณาการองค์ความรู้ การประมวลความรู้และแนวคิดที่ได้รับสู่การปฏิบัติจริง (Integration/ Transfer of Learning) การศึกษาดูงานในประเทศ และ/หรือต่างประเทศ โดยกำหนดสัดส่วนการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศ ไม่เกินร้อยละ 30 ของจำนวนชั่วโมงการพัฒนาตลอดหลักสูตร ในการพัฒนาให้ผู้เข้ารับการพัฒนาจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study: IS) ที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดและกระบวนการคิดภายใต้หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร ระดับต้น และรายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project: GP) ที่สะท้อนให้เห็นถึงการบูรณาการภารกิจของหน่วยงาน/ส่วนราชการต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดหนังสือให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้อ่านและนำสู่การวิเคราะห์ และสรุปประเด็นร่วมกันในลักษณะของรายงานกลุ่มจากการอ่านหนังสือ

เบื้องต้นกำหนดให้ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการประเมินตนเองตามกรอบสมรรถนะหลักของนักบริหารระดับสูง โดยการประเมินสมรรถนะทางการบริหาร ได้แก่

1. การบริหารคน (การปรับตัวและความยืดหยุ่น ทักษะในการสื่อสาร และการประสานสัมพันธ์) ความรอบรู้ในการบริหาร (การบริหารการเปลี่ยนแปลง การมีจิตมุ่งบริการ และการวางแผนกลยุทธ์) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (รับผิดชอบตรวจสอบได้ การทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์ และการบริหารทรัพยากร) และการบริหารอย่างมืออาชีพ (การตัดสินใจ การคิดเชิงกลยุทธ์ และความเป็นผู้นำ)

2. การประเมินสมรรถนะผู้นำใน 4 บทบาท (การกำหนดเป้าหมายและทิศทางการทำงาน การแสดงคุณลักษณะ/คุณสมบัติและความสามารถเฉพาะตัวออกมาได้เด่นชัด การกระตุ้น/ ผลักดัน/ เสริมสร้าง ผู้ตามเป็นรายบุคคลให้มีความรับผิดชอบผูกพันในงาน และการเสริมสร้างขีดความสามารถโดยรวมขององค์กร/ ทีมงาน)

3. การประเมินบุคลิกภาพผู้นำ เพื่อพัฒนา EQ ของนักบริหาร ส่วนที่ 1 สภาวะแวดล้อมปัจจุบัน: เหตุการณ์ ภาวะกดดัน และความพอใจ (เหตุการณ์ในชีวิตรอบปีที่ผ่านมา ความพึงพอใจในงาน ภาวะกดดันจากส่วนตัว/ ความพึงพอใจส่วนตัว) ส่วนที่ 2 รู้จัก/ เข้าใจ ภาวะอารมณ์ของตน (ตระหนักในอารมณ์ตนเอง การแสดงออกทางภาวะอารมณ์ ระแวงระวังและตระหนักในอารมณ์ของผู้อื่น) ส่วนที่ 3 สมรรถนะเขาวีอารมณ์ (ความมุ่งมั่นมีสมาธิในการกระทำ ความคิดสร้างสรรค์ ความอดทนควบคุมสภาวะอารมณ์ได้ดีต่อภาวะการบีบคั้น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/ กับบุคคลอื่น ๆ การโต้แย้งที่สร้างสรรค์) ส่วนที่ 4 ค่านิยม/ ความเชื่อทางเขาวีอารมณ์ (ความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น ทศนคติ สัญชาตญาณ รัศมี (ชอบเขต) ของการไว้วางใจผู้อื่น พลัง/

อำนาจส่วนตัว) ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์/ ผลกระทบของ EQ (สุขภาพทั่วไป คุณภาพชีวิต สัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น ผลการปฏิบัติที่ประจักษ์)

4. การประเมินพฤติกรรมที่สะท้อนบุคลิกภาพของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ 5 รูปแบบ ในบุคลิกภาพ ลักษณะที่เปิดกว้าง เป็นกลาง คิดวิเคราะห์ สายสัมพันธ์ที่ดี และตัดสินใจ

เมื่อผู้เข้ารับการพัฒนารับทราบผลการประเมินสมรรถนะทางการบริหารของตนเองแล้ว จะกำหนดให้ ผู้เข้ารับการพัฒนาลงแผนพัฒนาสมรรถนะตนเอง (Individual Development Plan) โดยมีผู้บริหาร หรือผู้สอนหรือที่ปรึกษาเป็นผู้ให้การชี้แนะ แนะนำในการพัฒนาสมรรถนะของตนเอง และมีวิทยากรที่ปรึกษา ประจำกลุ่มให้การปรึกษาเพื่อให้อยู่ในกรอบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของตนเอง โดยตลอดช่วงระยะเวลา ของการพัฒนาในหลักสูตร ผู้เข้ารับการพัฒนาจะต้องได้รับการชี้แนะ แนะนำในการพัฒนาสมรรถนะของตนเอง จำนวน 4 ครั้ง ซึ่งจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาสมรรถนะของตนเองตามแผนที่ กำหนดไว้

ในส่วนของกิจกรรมการพัฒนาลดหล่นหลักสูตรฯ จะมีที่ปรึกษาประจำโครงการ และวิทยากรที่ปรึกษา คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือในการบริหารจัดการกิจกรรม อาทิ การร่วมกันออกแบบรายละเอียด กิจกรรม การวางกำหนดการและระยะเวลา การดำเนินการจัดกิจกรรม การให้คำปรึกษาแนะนำผู้เข้ารับการ พัฒนา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดการเรียนรู้และสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็ นการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study: IS) ซึ่งเป็นการศึกษาด้วยตนเองมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ภารกิจและบทบาทของนักบริหารระดับต้น โดยใช้ประสบการณ์และ ทักษะการบริหารจัดการ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการ เพื่อให้เข้าใจและตระหนักในบทบาท และสมรรถนะของนักบริหารระดับสูง ภายใต้การแนะนำและให้คำปรึกษาจากวิทยากรที่ปรึกษาประจำกลุ่ม โดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติ จากงานในหน้าที่เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานตามภารกิจของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดภายใต้หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่ง ประเภทบริหาร ระดับต้น และกำหนดให้มีข้อเสนอในการขับเคลื่อนนโยบายหรือแนวทางการแก้ปัญหาที่มี ความเป็นรูปธรรม เพื่อการส่งเสริมและเสริมสร้างองค์ความรู้ในการบริหารและใช้ภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับ บทบาทภารกิจความรับผิดชอบของนักบริหารของการบริหารจัดการองค์รวม (ระดับ Macro) และในสำนักงาน /สถานศึกษา (ระดับ Micro) โดยในการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคลมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้า รับการพัฒนาสามารถพัฒนาระบบและทักษะการคิดองค์รวมเป็น Conceptual Skills เพื่อเสริมสร้างองค์ ความรู้และทักษะในการบริหาร และสามารถใช้ภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจ ความรับผิดชอบของนัก บริหารในการบริหารจัดการองค์รวม (ระดับ Macro) และในสำนักงาน/สถานศึกษา (ระดับ Micro) ได้ โดยเน้น การพัฒนาสมรรถนะหลักของนักบริหารระดับสูง 4 สมรรถนะ ประกอบด้วย การบริหารคน ความรอบรู้ในการ บริหาร การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการบริหารอย่างมืออาชีพ หรือการจัดทำรายงานการศึกษา กลุ่ม (Group Project: GP) ซึ่งเป็นการศึกษาร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม ในหลักสูตร โดยสมาชิกซึ่งเป็นผู้เข้ารับการ พัฒนาที่ประกอบด้วยผู้บริหารที่มาจากหลายหน่วยงาน ซึ่งจะต้องศึกษาและเรียนรู้ร่วมกันและเป็นการเรียนรู้ ตามกระบวนการกลุ่ม (Group Learning Process) ผลการเรียนรู้ร่วมกัน คือ การจัดทำข้อเสนอ เพื่อ ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ (Action Learning Policy Project) ในรูปแบบการจัดทำรายงานการศึกษา กลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเข้าใจบริบทแวดล้อม และการคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต สามารถจัดทำข้อเสนอในการขับเคลื่อนนโยบาย ในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร ระดับต้น สามารถ กำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนนโยบายและการมองภาพองค์รวม สามารถบริหารจัดการ/ แก้ปัญหาที่เป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วน สามารถกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรม สามารถบูรณา การภารกิจของหน่วยงาน/ส่วนราชการต่าง ๆ โดยมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์

ระดับประเทศหรือประเด็นปฏิรูป และเพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม มีการบูรณาการองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning Process) โดยคาดหวังว่าการระดมความคิดการจัดทำรายงานการศึกษาในกลุ่ม (Group Project: GP) จะก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีสมาชิกที่หลากหลายและแตกต่างทางความคิดและประสบการณ์ สามารถพัฒนากระบวนการค้นคว้าปัญหาเชิงการบริหารและที่เชื่อมโยงเป็นนโยบายหลักของส่วนราชการ/ของชาติ และสะท้อนให้เห็นกระบวนการค้นคว้า/มุมมองของนักบริหารระดับต้น และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และ/หรือ ยุทธศาสตร์หรือแนวทางการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติเสนอต่อผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ จัดทำรายงานการศึกษาเน้นการศึกษาค้นคว้า โดยใช้การวิเคราะห์เชิงตรรกะ (Logical Thinking) ในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของอริยสัจ 4 อันประกอบด้วย 1) ทุกข์ คือ ปัญหา/ตัวปัญหา 2) สมุทัย คือ สาเหตุ/ปัจจัยของปัญหา 3) นิโรธ คือ วัตถุประสงค์/จุดมุ่งหมายของการแก้ปัญหา และ 4) มรรค คือ แนวทาง/วิธีการแก้ปัญหา และจะยึดหลักคิดที่เป็นสัจธรรม คือ “การจัดการศึกษาต้องเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกภาคส่วน” ความร่วมมือและการบูรณาการจากภาคส่วนต่าง ๆ อันจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้สูงขึ้นเทียบเท่ามาตรฐานสากล ผู้เข้ารับการพัฒนาในหลักสูตรฯ ต้องร่วมช่วยกันคิด วิเคราะห์ และหาข้อสรุป ในการปรับกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของประเทศให้มีความเหมาะสม และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย...” ซึ่งผลจากกระบวนการจัดทำรายงานการศึกษา กลุ่ม และสิ่งที่ได้จากการทำงานร่วมกันในกลุ่ม (Interactive Learning) ได้แก่ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ของทีมงานในกลุ่ม เกิดการพัฒนาทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) มีการวิเคราะห์ภารกิจของผู้เข้ารับการพัฒนา ร่วมกันในการพัฒนา PARA Executive เกิดการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skills) เพิ่มทักษะการจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) ในกลุ่ม และเสริมทักษะการเขียนและการเล่าเรื่อง ซึ่งการเล่าเรื่อง (Story Telling) เป็นการมอบหมายให้ผู้เข้ารับการพัฒนาในแต่ละกลุ่มได้มีโอกาสเล่าเรื่องที่ประทับใจของตนเองเป็นเวลาประมาณ 15 นาที ก่อนในเข้าสู่กิจกรรมการพัฒนาในแต่ละวันของการพัฒนาโดยมีวิทยากรที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ ข้อติชมหลังการนำเสนอการเล่าเรื่องของตนเองเพื่อนำสู่การพัฒนาในการเล่าเรื่องต่อไป

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมในการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์กรของต่างประเทศกับประเทศไทย ในประเด็นของบริบททั่วไปของประเทศที่ศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการศึกษาเปรียบเทียบใน 5 ประเด็นหลัก คือ ด้านการบริหาร ด้านเศรษฐกิจยุคดิจิทัล ด้านสังคมที่จะสะท้อนบทบาทหน้าที่พลเมือง ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะมีศตวรรษที่ 21 ด้านการวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงการศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางประยุกต์ใช้ในประเทศไทย รวมถึงการนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายและเงื่อนไขความสำเร็จ รวมถึงกิจกรรมการศึกษาดูงานต่างจังหวัด เพื่อการเสริมสร้างประสบการณ์นักบริหารเชิงประจักษ์ให้กับผู้เข้ารับการพัฒนา เป็นการศึกษาจากประสบการณ์จริงจากองค์กรและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ขององค์กรที่เป็นเลิศ และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จริงให้แก่ผู้บริหารผู้เข้ารับการพัฒนาให้พร้อมสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคต และสามารถเปรียบเทียบเพื่อเลือกสรรข้อดี ข้อได้เปรียบต่าง ๆ โดยนำสิ่งที่เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ขององค์กรต่าง ๆ ที่ได้ไปศึกษามาปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยได้รับการดูแล ให้คำปรึกษาชี้แนะจากคณะวิทยากรที่ปรึกษาเช่นเดียวกัน

จึงกล่าวได้ว่าหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส. ศธ.) เป็นหลักสูตรที่สร้างภาวะผู้นำทางการศึกษา ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม และคำแนะนำ ชี้แนะจากวิทยากร และวิทยากรที่ปรึกษาประจำกลุ่มอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร รวมถึงการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้เป็นผู้บริหารที่เป็นผู้นำที่มีสมรรถนะทางการบริหารรอบด้าน มีความเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในตัวตนของผู้บริหารที่จะก้าวต่อไปเป็นนักบริหารระดับสูงขององค์กร เป็นผู้นำที่สะท้อนบุคลิกภาพหรือสมรรถนะที่โดดเด่นในความเป็น “PARA Executive” เป็นนักบริหารที่มุ่งเน้นความร่วมมือในการทำงาน มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นและจริงจังเพื่อเป้าหมายความสำเร็จของงาน ผ่านการเคารพและให้เกียรติแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา รวมถึงผู้อื่นที่เกี่ยวข้องด้วยความจริงใจ รวมถึงการแสดงออกถึงความรับผิดชอบในผลการกระทำของตนอย่างไม่ลังเลสงสัย อันจะเป็นการบริหารจัดการภาครัฐ ยุคใหม่ด้วยหลักธรรมาภิบาลที่จะขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยเฉพาะมิติด้านการจัดการการศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ เพื่อการรองรับการพัฒนามิติด้านอื่น ๆ ในการร่วมกันขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่วางไว้ ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

เอกสารอ้างอิง: จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส. ศธ.)